

Pensionsavgångar inom statsförvaltningen

Statistikrapport 2013

SPV

Statens tjänstepensionsverk

Innehållsförteckning

Förord	sid 5
1. Pensionsavgångar inom statsförvaltningen	sid 7
1.1 Förutsättningar för statistikuppgifterna	sid 7
1.2 Beviljade pensionsförmåner 2007 till 2012 – en överblick	sid 7
2. Nybeviljade förmåner	sid 9
2.1 Ålderspension	sid 9
2.2 Pensionsersättning och särskild pensionsersättning	sid 12
2.3 Sjukpension	sid 13
2.4 Delpension	sid 16
3. Medianålder vid pensionering	sid 20
4. Anställda och beviljade ålderspensioner för 67 år eller äldre	sid 22
5. Framtida pensionsavgångar	sid 24

Förord

Pensionsåldern är en livligt diskuterad fråga för närvarande. Att vi lever längre är förstås en stor välfärdsvinst men det ger påfrestningar på pensionssystemet och samhällsekonomin om vi inte stannar kvar längre i arbetslivet.

Statens tjänstepensionsverk (SPV) har en unik databas med information om hur de statsanställda väljer att pensionera sig. Vi har regeringens uppdrag att årligen ta fram en rapport om pensionsavgångar i statsförvaltningen. I 2013 års statistikrapport kan vi redovisa flera intressanta utvecklingstendenser.

Många anställda i statsförvaltningen uppnår för närvarande den ålder då de har möjlighet att gå i pension men det är tydligt att normen att pensionera sig vid 65 år har luckrats upp. Av de nybeviljade ålderspensionerna 2012 var det 20 procent som avgick i förtid, 40 procent när de uppnådde pensionsåldern och 40 procent som avgick efter fyllda 65 år.

Trenden är att de statsanställda arbetar allt längre. Antalet som skjutit upp sin pension är 2013 fler än dem som blir 65 år. Det är också fler och fler som är kvar längre efter 65 år men efter 67 år är den gruppen liten. Det finns en koppling mellan lägre lön och tidigare pensionering och högre lön och arbete efter pensioneringen.

När det gäller delpensioner finns några ändrade beteenden. Den totala andelen beviljade delpensioner av antalet aktiva i åldrarna 61 till 64 år har ökat något. Sedan delpensionsavtalet infördes 2003 är det vidare första gången en större andel som avgått med ålderspension i förtid om de haft delpension i jämförelse med dem som inte haft delpension. Tidigare har delpensionärerna i större utsträckning arbetat kvar till 65 år men inte fortsatt därefter.

Det totala antalet delpensioner, pensionsersättningar och sjukpensioner fortsätter att minska för varje år och ålders pensionerna ökar. De senaste åren har den sammantagna medianåldern för alla sorters avgångar i staten varit 65 år, en siffra som hävdar sig väl mot andra samhällssektorer.

Detta var några axplock från 2013 års statistikrapporten från SPV. För den som vill veta mer finns mycket att hämta i tabellerna och kurvorna.

Ann-Christin Nykvist

Ann-Christin Nykvist
Generaldirektör, SPV

1. Pensionsavgångar inom statsförvaltningen

1.1 Förutsättningar för statistikuppgifterna

Statens tjänstepensionsverk, SPV lämnar varje år statistik till regeringen om beviljade pensionsförmåner inom statsförvaltningen. I statistiken ingår de statligt anställda vars arbetsgivare, vid tidpunkten för beviljandet av förmånen, var obligatorisk medlem hos Arbetsgivarverket.

Arbetsgivarna eller snarare verksamheten kan grupperas efter en internationell klassifikation, Cofog (Classification of the Functions of Government). Klassifikationen har tio huvudgrupper, men Arbetsgivarverket har reducerat antalet grupper till sju vilka SPV också använder i denna rapport.

Sammanställningen består av nybeviljade och löpande förmåner. Förmånerna redovisas för den tidpunkt då de började att betalas ut om inte annat anges. De nya förmånerna är beviljade under perioden 1 januari till 31 december för respektive år. De löpande förmånerna är beviljade före det aktuella året samt att dessa förmåner fortsätter att betalas ut efter den 1 januari under det aktuella året, det vill säga förmånen löper över årsskiftet. Däremot kan den löpande förmånen upphöra senare under det aktuella året.

Löpande förmåner redovisas i denna rapport endast med en överblick i tabell 1.2.2, se nedan.

Förmånstagare som haft en beviljad sjukpension eller pensionsersättning och som fyllt 65 år under året, finns inte med som nybeviljade ålderspensionärer. Delpensionärer som under året beviljats ålderspension, finns med både som delpensionär och som nybeviljad ålderspensionär.

Genomgående i rapporten används medianen som centralmått och är beräknad för den ålder förmånstagaren uppnådde vid tidpunkten då förmånen började betalas ut om inte annat anges. Medianåldern visar brytpunkten där hälften av förmånstagarna är yngre och hälften är äldre vid deras första tidpunkt för utbetalning av förmånen.

1.2 Beviljade pensionsförmåner 2007 till 2012 – en överblick

Tabellerna nedan ger en överblick av hur många pensionsförmåner som har beviljats under åren 2007 till 2012. Tabellerna innehåller endast pensionsförmåner enligt definitionen ovan.

Tabell 1.2.1: Nybeviljade förmåner 2007 till 2012

Nybeviljade	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Delpension	2 021	1 739	1 638	1 662	1 457	1 363
Pensionsersättning	1 624	887	670	627	614	366
Sjukpension	1 310	1 061	581	381	237	254
Ålderspension	4 657	4 835	4 725	5 441	5 131	5 535
Summa	9 612	8 522	7 614	8 111	7 439	7 518
Procent kvinnor	52 %	52 %	53 %	53 %	52 %	53 %
Procent män	48 %	48 %	47 %	47 %	48 %	47 %

Tabell 1.2.1 visar att antal nybeviljade delpensioner samt pensionsersättningar minskade från 2011 till 2012. Däremot ökade antalet nybeviljade ålderspensioner samt sjukpensioner från föregående år.

Det är fler kvinnor än män med en nybeviljad pensionsförmån och det är något fler aktiva kvinnor (51 procent) än män i åldern 60 år och uppåt. De flesta av dessa nybeviljade förmåner (97 procent) har beviljats från 60 år eller därefter. Endast tre procent var yngre än 60 år vid första utbetalningstillfället

Tabell 1.2.2: Löpande förmåner 2007 till 2012 exklusive ålderspensioner

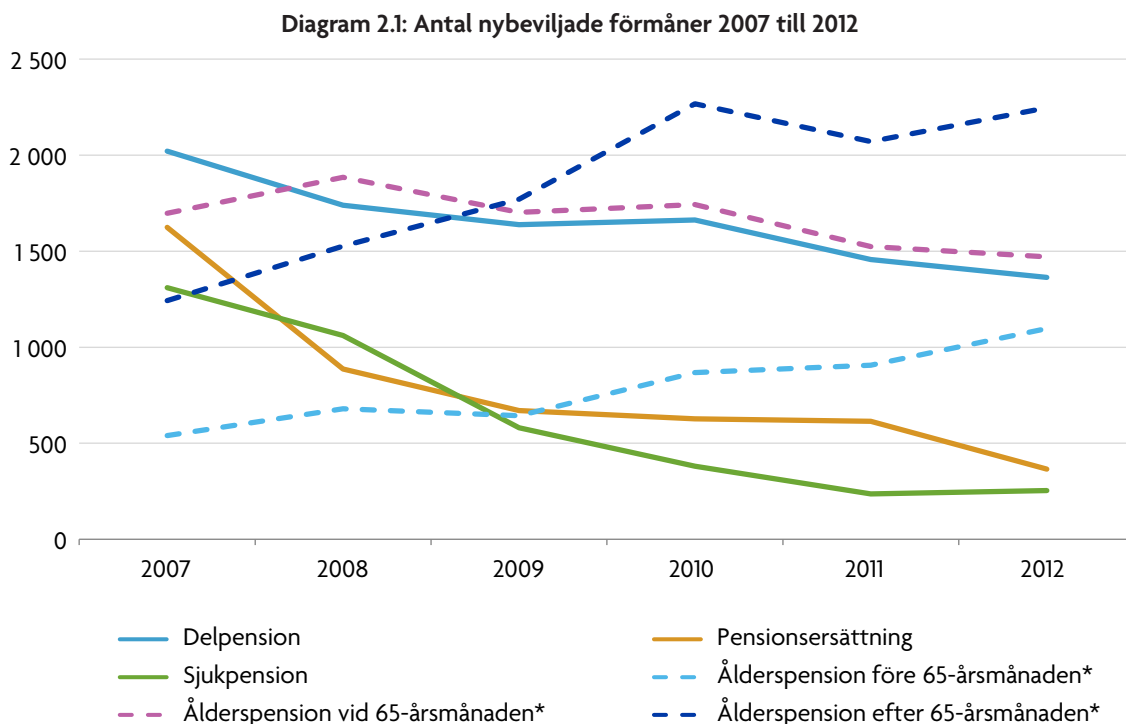
Löpande	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Delpension	4 537	4 908	4 584	4 354	4 157	3 825
Pensionsersättning	5 114	5 407	4 168	3 557	2 640	2 183
Sjukpension	12 765	12 050	11 971	10 200	7 219	6 350
Summa	22 416	22 365	20 723	18 111	14 016	12 358
Procent kvinnor	55 %	57 %	59 %	59 %	60 %	61 %
Procent män	45 %	43 %	41 %	41 %	40 %	39 %

Det är fler kvinnor än män som har en löpande förmån varav de flesta av kvinnorna (58 procent) och de flesta av männen (42 procent) har en löpande sjukpension. Andelen kvinnor med en löpande förmån har ökat för varje år sedan 2007.

Det totala antalet löpande förmåner när det gäller delpension, pensionsersättning och sjukpension fortsätter minska för varje år och totalt minskade dessa med 12 procent från föregående år, vilket bland annat beror på att de flesta har fyllt 65 år och att den beviljade förmånen därmed har upphört.

2. Nybeviljade förmåner

I denna rapport har vi fokuserat på de nybeviljade förmånerna – ålderspension, pensionsersättning, särskild pensionsersättning, sjukpension och delpension. Diagrammet nedan visar utvecklingen av dessa förmåner från 2007 till 2012.

*Exklusive lägre pensionsåldrar och de som har rätt att gå före 65 år enligt övergångsbestämmelser (öb-rätt)

Antal nybeviljade delpensioner och pensionsersättningar fortsätter att minska och likaså antal nybeviljade ålderspensioner vid 65-års månaden. Sjukpensioner ökade något från föregående år och antal nybeviljade ålderspensioner, före och efter 65-års månaden, ökade också jämfört med året innan.

Totalt antal nybeviljade förmåner har minskat 2007 till 2012 med 22 procent och totalt antal aktiva exklusive timanställda inom statsförvaltningen, oavsett ålder, har under samma period ökat med drygt en procent. Däremot har antalet aktiva 60 år eller äldre minskat med en procent under denna tidsperiod.

2.1 Ålderspension

Under 2012 var det cirka 4 900 aktiva som uppnådde sin pensionsålder inklusive de som hade rätt att avgå med ålderspension före 65 år enligt övergångsbestämmelser så kallade öb-rätter. Knappt hälften (47 procent) av dessa tog ut sin ålderspension under året. I tabell 2.1.1 visas hur många som har avgått i ålderspension oavsett den anställdes pensionsålder eller öb-ålder.

Tabell 2.1.1: Antal nybeviljade ålderspensioner per åldersgrupp

Totalt	2007	2008	2009	2010	2011	2012
55-59 år	30	24	8	9	20	20
60-64 år	1 687	1 400	1 244	1 422	1 516	1 798
65-års månaden	1 697	1 885	1 702	1 743	1 524	1 471
Efter 65-års månaden	1 243	1 526	1 771	2 267	2 071	2 246
Summa	4 657	4 835	4 725	5 441	5 131	5 535

Tabell 2.1.2 visar däremot hur många som har avgått enligt den anställdes pensionsålder eller öb-ålder. Av de nybeviljade ålderspensionerna 2012 var det 20 procent som avgick i förtid, 40 procent som avgick vid den tidpunkt de uppnådde sin pensionsålder eller utnyttjade sin öb-rätt och 40 procent som avgick efter 65-års månaden.

Tabell 2.1.2: Antal nybeviljade ålderspensioner enligt den anställdes pensionsålder eller öb-ålder

Totalt	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Lägre pensionsålder	75	63	45	63	89	135
Utnyttjad öb-rätt*	1102	681	563	500	540	586
Förtida uttag**	540	680	644	868	907	1 097
65-års månaden	1 697	1 885	1 702	1 743	1 524	1 471
Efter 65-års månaden	1 243	1 526	1 771	2 267	2 071	2 246
Summa	4 657	4 835	4 725	5 441	5 131	5 535
Procent kvinnor	52 %	48 %	50 %	49 %	50 %	52 %
Procent män	48 %	52 %	50 %	51 %	50 %	48 %

*rätt att gå före 65 år enligt övergångsbestämmelser.

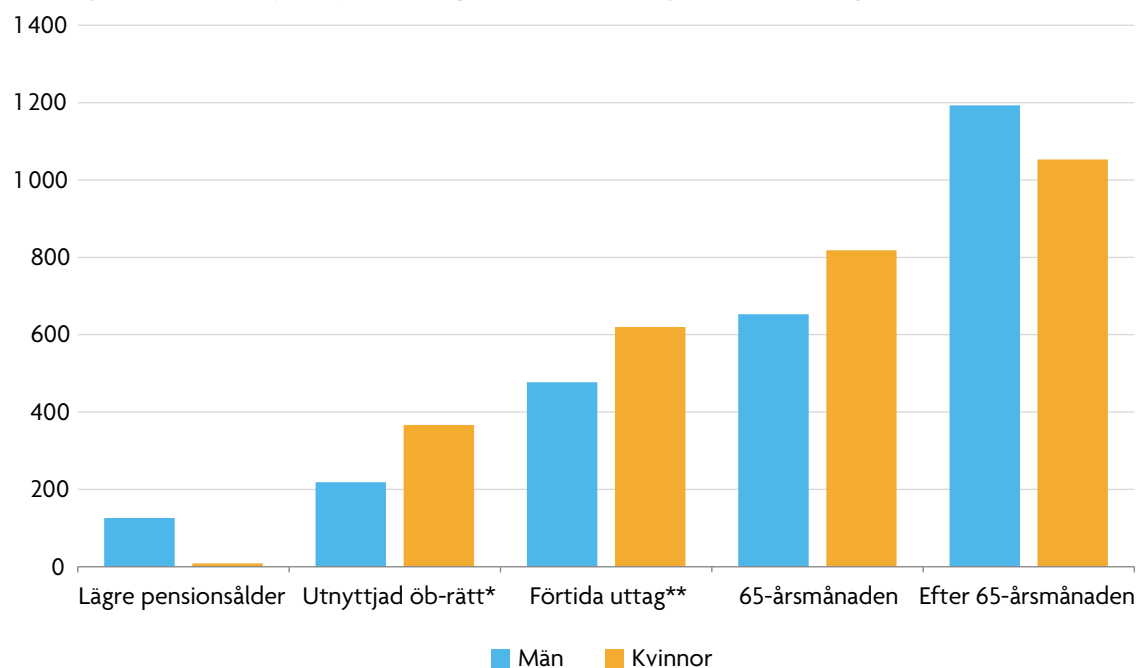
**avgång med ålderspension före uppnådd pensionsålder 65 år.

Det totala antalet nybeviljade ålderspensioner ökade med åtta procent från föregående år varav antalet beviljade ålderspensioner vid 65-års månaden minskade med tre procent och övriga grupper ökade sammanlagt med 13 procent. 2010 var första året då det var flest, oavsett kön, som valde att ta ut sin pension efter 65-års månaden. Det var likadant 2011 och 2012.

Av de som valde att ta ut sin ålderspension vid 65-års månaden under 2012 var det knappt fyra procent som hade avgått vid ett tidigare tillfälle och sköt upp utbetalningen till 65-års månaden. I genomsnitt avgick dessa drygt ett år innan de fyllde 65 år.

När det gäller män och kvinnor, med förtida uttag av ålderspensionen, har antalet ökat för båda könen. Mellan 2007 och 2012 har förtida uttag hos männen ökat med 110 procent och hos kvinnorna har dessa ökat med 98 procent. Arbetsgivare med flest förtida uttag 2012 är Polisen, Skatteverket och Arbetsförmedlingen som tillsammans står för 42 % av dessa förtida uttag.

Diagram 2.1.1: Antal nybeviljade ålderspensioner 2012 enligt den anställdes pensionsålder och kön

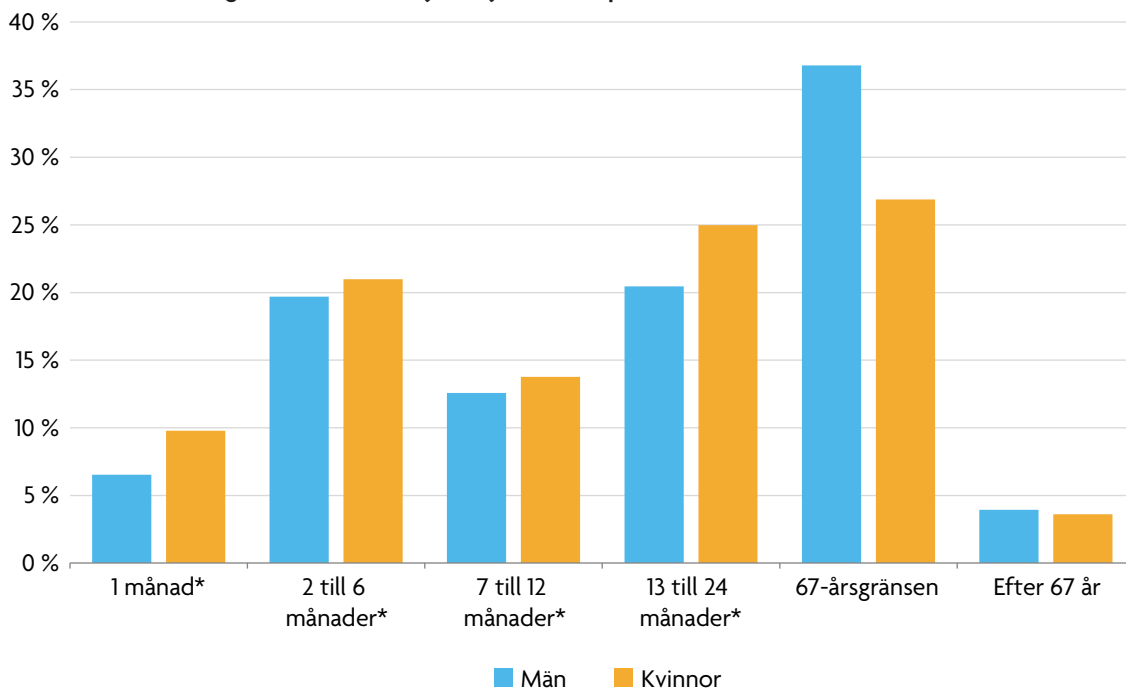

*rätt att gå före 65 år enligt övergångsbestämmelser

**avgång med ålderspension före uppnådd pensionsålder 65 år

Det är fler kvinnor än män som går i förtid samt vid 65-års månaden och i gruppen beviljad ålderspension efter 65-års månaden är det fler män än kvinnor. Av alla som 2012 hade rätt att gå före 65 år enligt övergångsbestämmelser utnyttjade 80 procent av kvinnorna och 70 procent av männen sin rätt enligt övergångsbestämmelser. De allra flesta av dessa var anställda hos Försäkringskassan (62 procent).

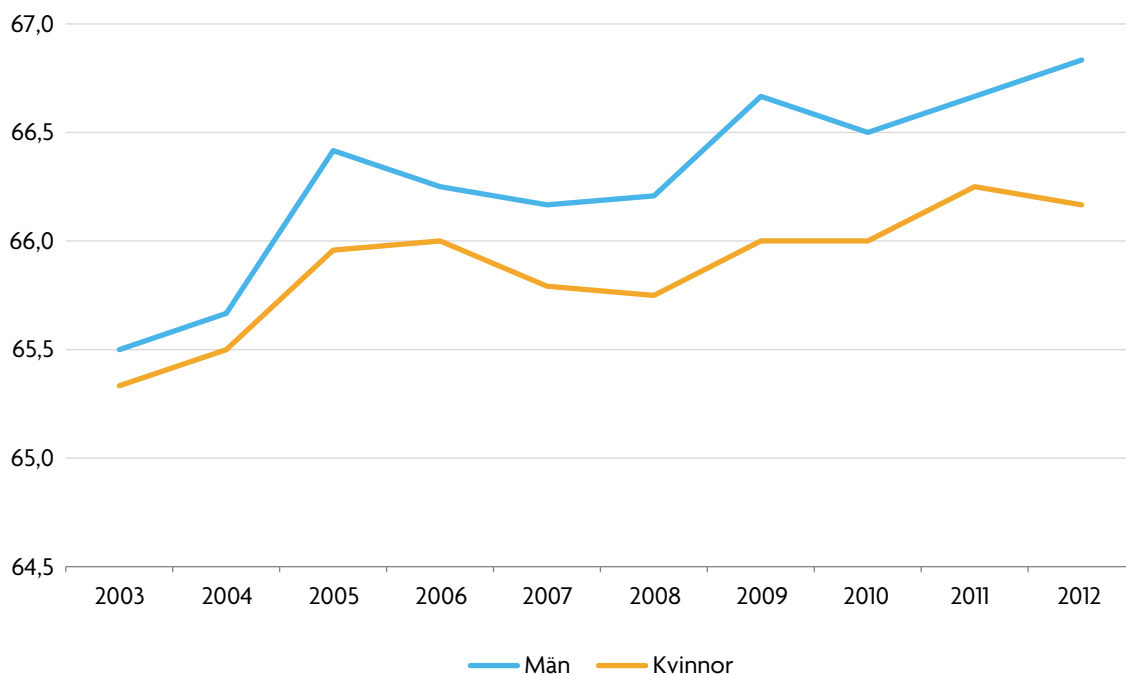
Diagram 2.1.2: Andel nybeviljade ålderspensioner efter 65-årsmånaden

*efter 65-årsmånaden

Av nybeviljade ålderspensioner efter 65-årsmånaden avgick 37 procent av männen och 27 procent av kvinnorna samma månad de fyllde 67 år och endast fyra procent, oavsett kön, var kvar efter fyllda 67 år.

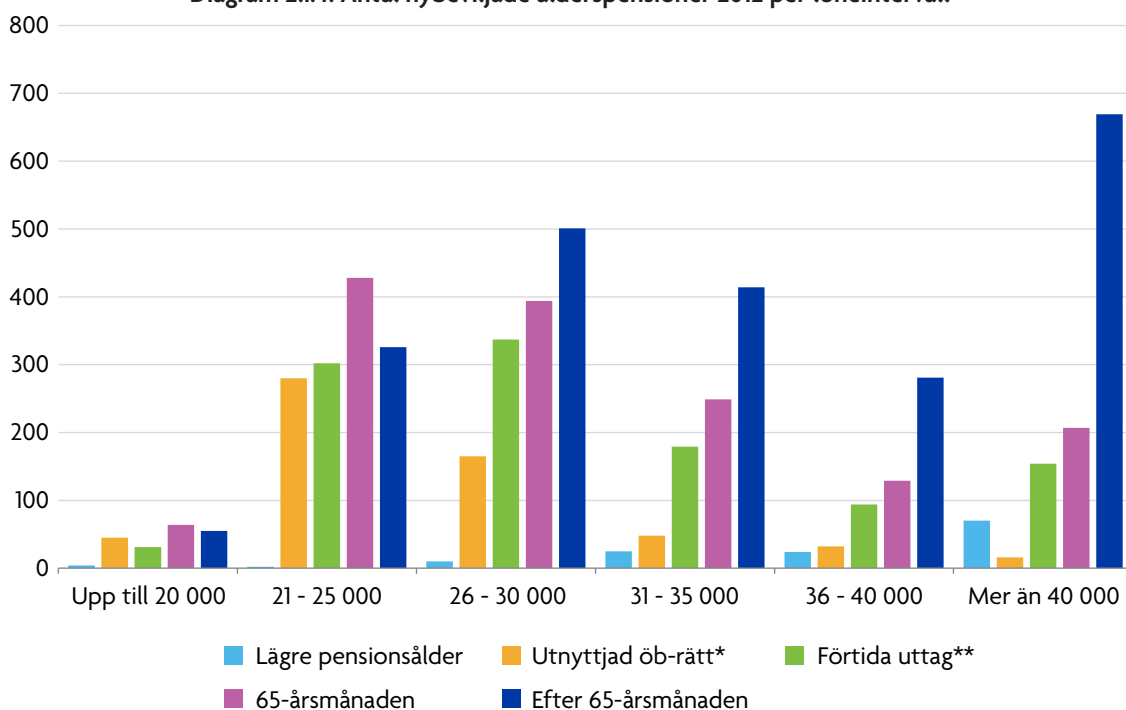
Diagram 2.1.3: Medianålder för de som tagit ut sin ålderspension efter 65-årsmånaden

När det gäller medianåldern för de som tagit ut sin ålderspension efter 65-årsmånaden har den ökat med ett år från 2003 till 2012. Det är alltså fler och fler som är kvar längre efter 65-årsmånaden för varje år. 2003 avgick hälften före 65 år 5 månader och 2012 avgick hälften före 66 år 5 månader.

Skillnaden mellan män och kvinnor, när det gäller medianåldern 2012 i denna åldersgrupp, är att hälften av männen tog ut sin ålderspension efter 66 år 10 månader medan hälften av kvinnorna tog ut sin ålderspension efter 66 år 2 månader. Kvinnorna sänkte sin medianålder med en månad från föregående år medan männen höjde sin medianålder med två månader under samma period.

Diagram 2.1.4: Antal nybeviljade ålderspensioner 2012 per löneintervall

* rätt att gå före 65 år enligt övergångsbestämmelser.

** avgått med ålderspension före uppnådd pensionsålder 65 år.

I diagrammet 2.1.4 ser man att det skiljer sig mellan en månadslön under 26 000 och en månadslön över 26 000, vilket är samma resultat som 2010 och 2011. De flesta som valde att ta ut sin pension vid 65-års-månaden hade en månadslön under 26 000 kronor medan de flesta som tog ut sin pension efter 65 år hade en månadslön över 26 000 kronor. Här skiljer det sig åt mellan könen och den största skillnaden är för de som avgått efter 65-års månaden. I den gruppen hade 40 procent av männen och 18 procent av kvinnorna en månadslön på mer än 40 000 kronor

2.2 Pensionsersättning och särskild pensionsersättning

Anställda som har mindre än fyra år kvar till sin pensionsålder (60, 61 eller 65 år) kan få pensionsersättning om han eller hon slutat sin anställning till exempel till följd av arbetsbrist. Om det finns särskilda skäl, kan anställda som sagts upp från sin tillsvidareanställning till följd av arbetsbrist beviljas särskild pensionsersättning av TA-nämnden. Den anställda ska ha fyllt 55 år sista anställningsdagen. Ersättningen beviljas tidigast från 61 års ålder. Detta gäller för ersättning som ska börja betalas ut den 1 januari 2009 eller senare. Flygledare med pensionsåldern 60 år, kan dock inte få pensionsersättning.

För en anställd som är uppsagd före den 1 januari 2009 kan TA-nämnden pröva om det finns särskilda skäl för särskild pensionsersättning från 61 års ålder även om anställningen upphörde före 55 års ålder. Även om kraven på 55 år och 61 år inte är uppfyllda kan TA-nämnden pröva om det finns synnerliga skäl att bevilja en uppsagd anställd särskild pensionsersättning.

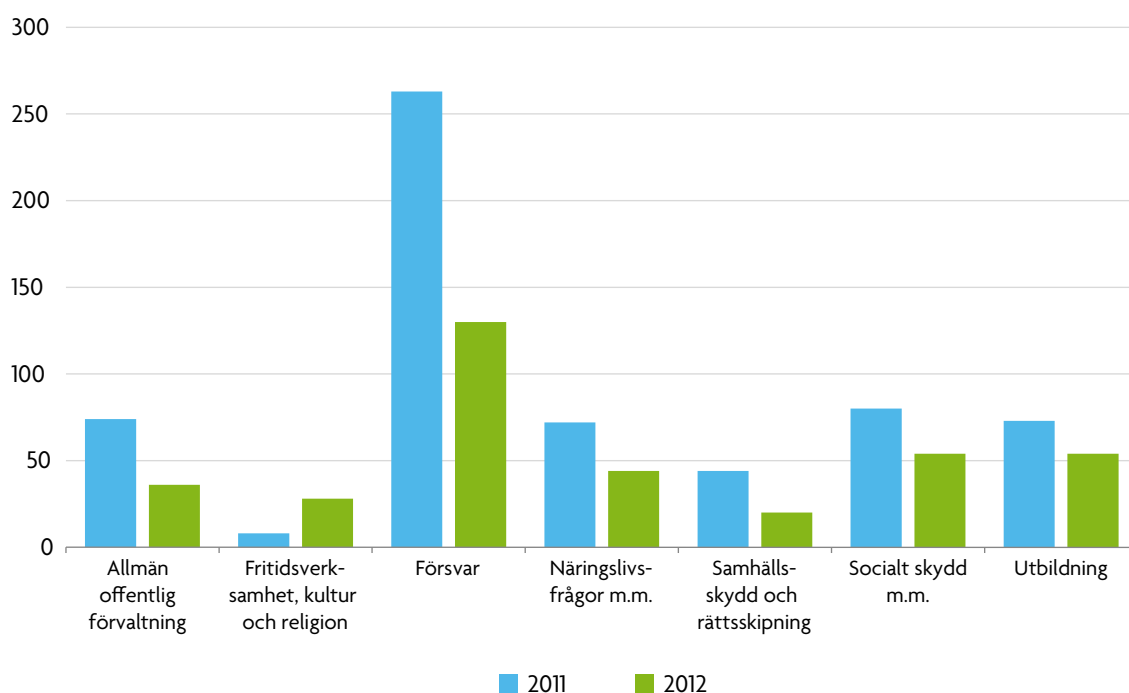
Den anställda kan välja att stå till arbetsmarknadens förfogande och då få ersättning från arbetslöshetskassa. I sådant fall betalas inte den särskilda pensionsersättningen/ pensionsersättningen ut förrän ersättningen från arbetslöshetskassan upphört. Detta innebär att det kan uppstå ett tidsglapp mellan den anställdes avgångstidpunkt och tidpunkten då särskild pensionsersättning/pensionsersättning börjar betalas ut. I SPV:s statistik redovisas tidpunkten när den särskilda pensionsersättningen/pensionsersättningen börjar betalas ut.

Tabell 2.2.1: Antal nybeviljade pensionsersättningar respektive särskilda pensionsersättningar

Förmånstyp	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Pensionsersättning	1 028	820	595	546	501	255
Särskild pensionsersättning	596	67	75	81	113	111
Summa	1 624	887	670	627	614	366
Procent kvinnor	37 %	46 %	55 %	61 %	51 %	44 %
Procent män	63 %	54 %	45 %	39 %	49 %	56 %

I ovanstående tabell visas att i förhållande till föregående år har antalet nybeviljade pensionsersättningar, inklusive särskild pensionsersättning, minskat med drygt 40 procent. Det är fler män än kvinnor som nybeviljats en pensionsersättning 2012.

Diagram 2.2.1: Antal nybeviljade pensionsersättningar inklusive särskilda pensionsersättningar per Cofog-grupp och år

Arbetsgivare med flest nybeviljade pensionsersättningar under 2012 tillhör följande Cofog-grupper:

- Försvaret 43 procent
- Socialt skydd m.m. 15 procent
- Utbildning 15 procent

Den största minskningen har skett inom försvaret som har halverat antalet från föregående år. Försvaret har haft flest antal nybeviljade pensionsersättningar både 2011 och 2012.

2.3 Sjukpension

I detta avsnitt redovisas nybeviljade sjukpensioner. Sjukpension beviljas om Försäkringskassan har beviljat sjukersättning eller aktivitetsersättning med någon av följande omfattning: 25, 50, 75 eller 100 procent. Tidigare år har SPV särredovisat sjukpension och tillfällig sjukpension. Från och med den 1 juli 2008 beviljar inte Försäkringskassan tidsbegränsad sjukersättning längre, men enligt övergångsregler fanns ersättningen kvar till slutet av 2012. Tillfällig sjukpension på grund av tidsbegränsad sjukersättning kan således inte förekomma längre.

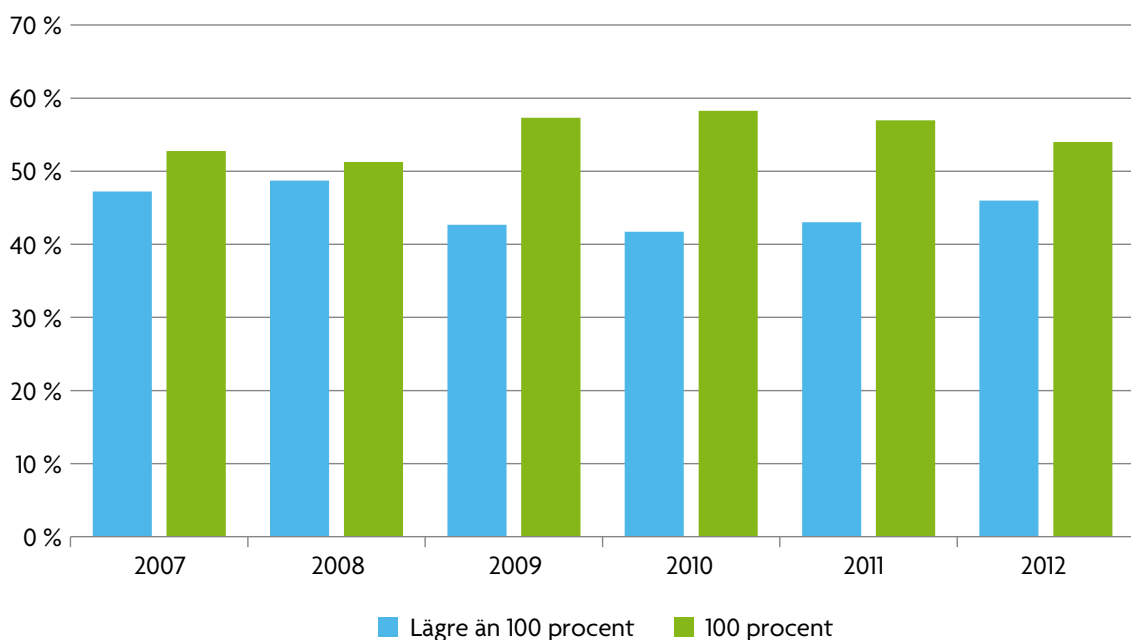
Tabell 2.3.1: Antal nybeviljade sjukpensioner per omfattning

Sjukpension	2007	2008	2009	2010	2011	2012
25 procent	269	228	114	65	41	40
50 procent	309	251	121	81	52	70
75 procent	38	38	13	13	9	7
100 procent	688	544	333	222	135	137
Summa	1 304	1 061	581	381	237	254
Medianålder	57 år 8 mån	57 år 11 mån	57 år 10 mån	56 år 10 mån	58 år	57 år 7 mån
Procent kvinnor	66 %	69 %	67 %	67 %	63 %	68 %
Procent män	34 %	31 %	33 %	33 %	37 %	32 %

För åren 2007 till 2012 kan en och samma individ förekomma fler än en gång i redovisningen av antal beviljade sjukpensioner beroende på om Försäkringskassan har beviljat en tidsbegränsad sjukersättning, som upphört efter ett antal månader och därefter beviljat en sjukersättning som inte är tidsbegränsad.

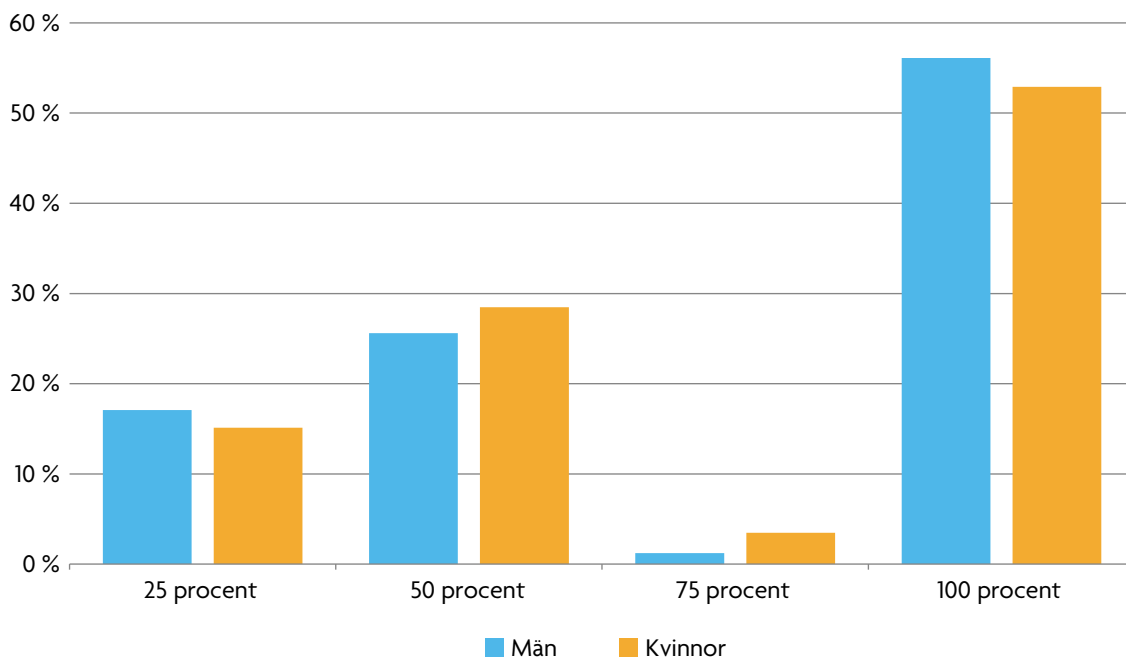
Det totala antalet nybeviljade sjukpensioner har minskat varje år från 2007 till 2011 och den största förändringen (45 procent) skedde mellan 2008 och 2009. Däremot har antalet ökat det senaste året med sju procent och det är framförallt nybeviljad sjukpension med omfattning 50 procent där den största förändringen skett från föregående år, en ökning med 35 procent.

Diagram 2.3.1: Andel nybeviljade sjukpensioner per omfattning och år

Av antalet nybeviljade sjukpensioner 2012 hade 46 procent en lägre omfattning än 100 procent och 54 procent en omfattning på 100 procent. Glappet mellan andelen nybeviljade sjukpensioner med omfattning lägre än 100 procent och omfattning 100 procent har minskat de tre senaste åren, vilket framgår av diagram 2.3.1.

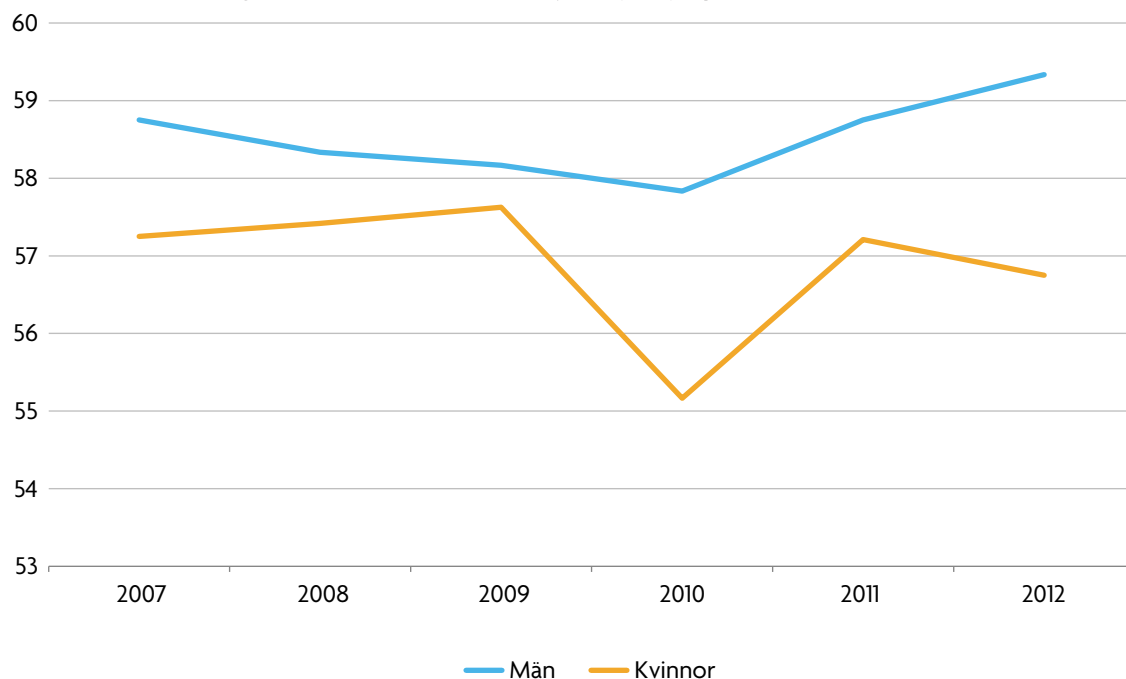
Diagram 2.3.2: Andel nybeviljade sjukpensioner 2012 per kön och omfattning

Varje år har det varit fler kvinnor än män som beviljats sjukpension. 2012 var det 172 kvinnor och 82 män. Fördelningen av beviljade sjukpensioner per omfattning är i stort sett lika för män och kvinnor, se diagram 2.3.2. Av alla män som beviljats en sjukpension 2012 har 17 procent beviljats sjukpension med omfattning 25 procent och 56 procent med omfattning 100 procent. Motvarande andel för kvinnorna är 15 procent respektive 53 procent.

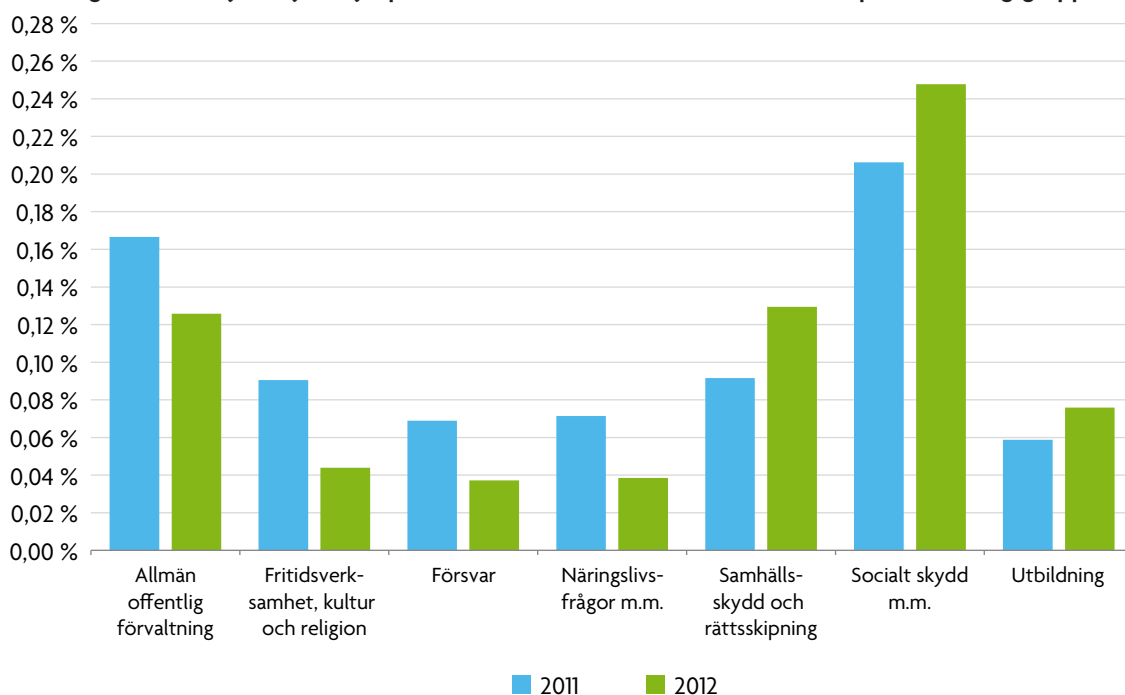
Följande diagram visar medianåldern vid tidpunkten för beviljandet av sjukpensionen, oavsett omfattning, för män respektive kvinnor. Männen medianålder höjdes med sju månader jämfört med föregående år medan kvinnornas medianålder sänktes med nästan 6 månader.

Diagram 2.3.3: Medianålder för nybeviljad sjukpension 2007 till 2012

Medianåldern, totalt för alla nybeviljade sjukpensioner, har minskat från föregående år med fem månader. Kvinnor har en lägre medianålder än män för åren 2007 till 2012, se ovanstående diagram.

Diagram 2.3.4: Nybeviljade sjukpensioner i förhållande till antal aktiva i respektive Cofog-grupp

De flesta Cofog-grupper har minskat sin andel av nybeviljade sjukpensioner 2011 till 2012 men i grupperna samhällsskydd och rättsskipning, socialt skydd och utbildning har en ökning skett.

Gruppen socialt skydd har en högre andel nybeviljade sjukpensioner i förhållande till antal aktiva än övriga Cofog-grupper, både 2011 och 2012. Den lägsta andelen har grupperna inom försvar och fritidsverksamhet, kultur och religion.

2.4 Delpension

Den som har en statlig anställning kan få delpension från och med den månad han eller hon fyller 61 år. Delpension innebär minskning av arbetstiden och kan beviljas upp till 50 procent av en heltidstjänst. Delpensionen betalas ut längst till och med månaden innan den anställda fyller 65 år och det är arbetsgivaren som fattar beslut om den anställda kan beviljas delpension.

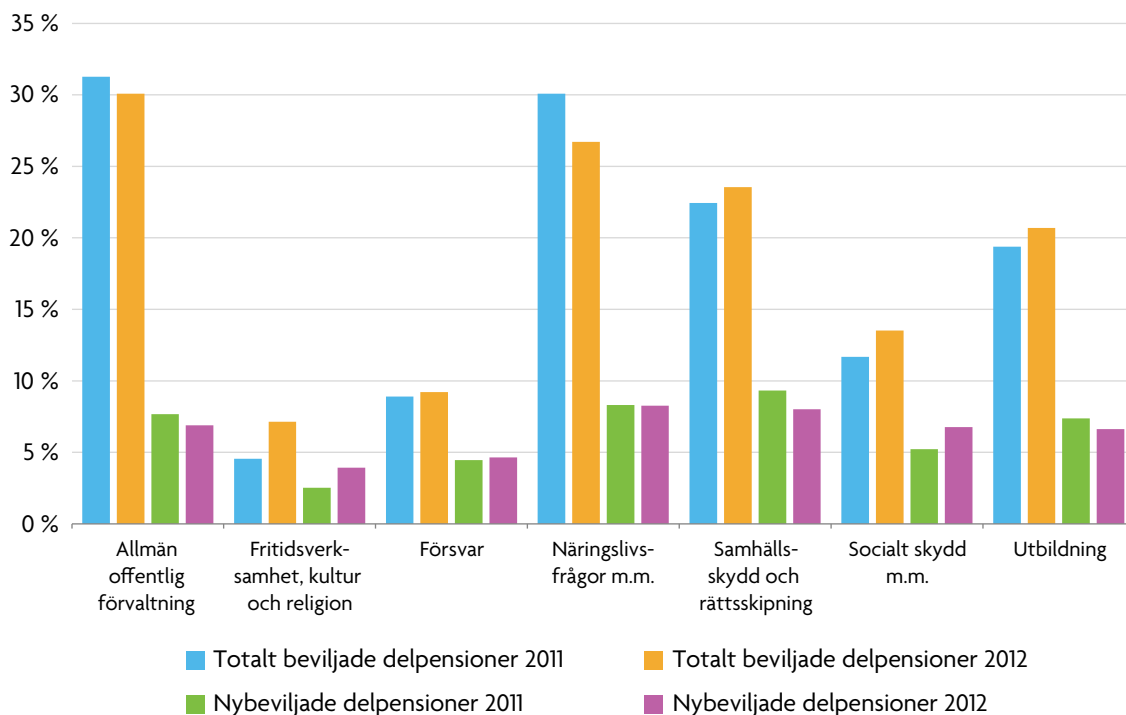
I tabellen nedan redovisas antalet nybeviljade delpensioner uppdelade i tre olika grupper beroende på omfattning.

Tabell 2.4.1: Antal nybeviljade delpensioner per år och omfattning

Omfattning	2007	2008	2009	2010	2011	2012
≤ 20 %	1 199	1 113	1 139	1 212	1 048	1 001
21 – 49 %	265	210	175	181	160	126
50 %	557	416	324	269	249	236
Totalt	2 021	1 739	1 638	1 662	1 457	1 363
Procent kvinnor	54 %	53 %	54 %	57 %	54 %	55 %
Procent män	46 %	47 %	46 %	43 %	46 %	45 %

Av de delpensioner som beviljades 2012, var det flest kvinnor i gruppen med omfattning upp till 20 procent (57 procent) och i gruppen 21 till 49 procent (63 procent). Däremot var det flest män i gruppen med omfattning 50 procent (56 procent), vilket det har varit varje år sedan 2003 men andelen kvinnor i denna grupp har ökat de senaste åren. Ungefär var femte man och var sjunde kvinna har nybeviljats en delpension med omfattning 50 procent under 2012.

Diagram 2.4.1: Andel beviljade delpensioner av aktiva 61 till 64 år per Cofog-grupp

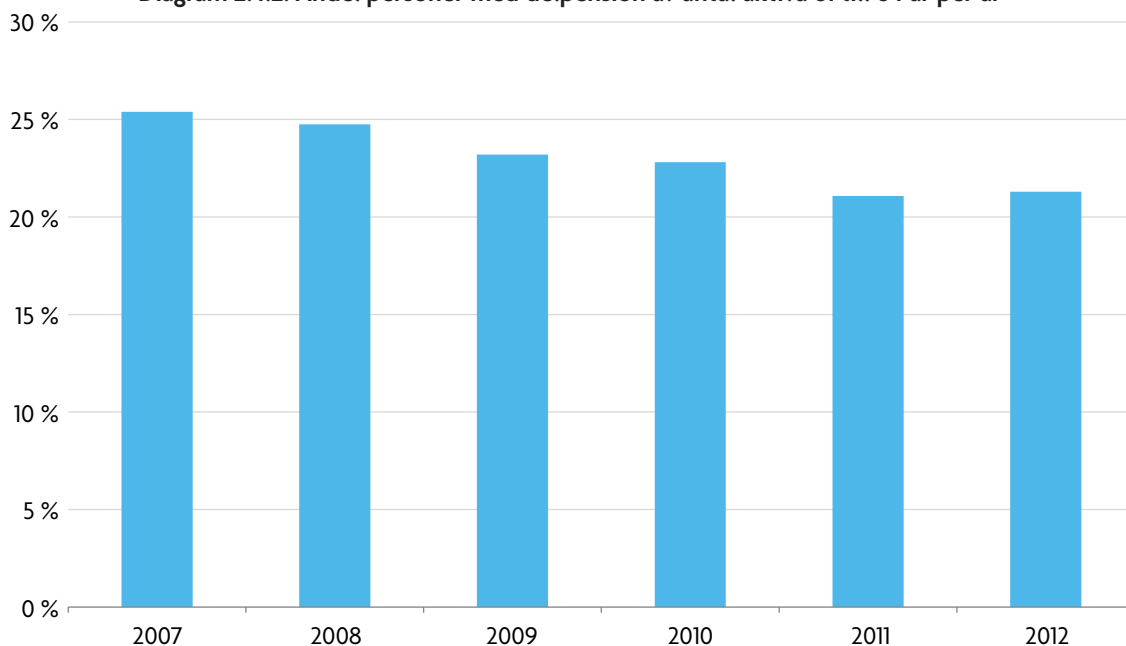

Andelen personer med delpension av antal aktiva i åldern 61 till 64 år skiljer sig åt mellan Cofog-grupperna. Andelen beviljade delpensioner 2012, oavsett när den beviljades, av antalet aktiva är högst inom allmän offentlig förvaltning där tre av tio har delpension i åldersgruppen 61 till 64 år. Fritidsverksamhet, kultur och religion har den lägsta andelen med beviljad delpension där knappt en av femton i åldern 61 till 64 år har delpension.

När det gäller nybeviljade delpensioner 2012 är andelen högst inom näringslivsfrågor m.m. De har samma andel nybeviljade delpensioner av aktiva 61 till 64 år som föregående år medan övriga grupper har antingen minskat eller ökat sin andel nybeviljade delpensioner av aktiva. De som har ökat sin andel är Cofog-grupperna försvar, socialt skydd samt fritidsverksamhet, kultur och religion.

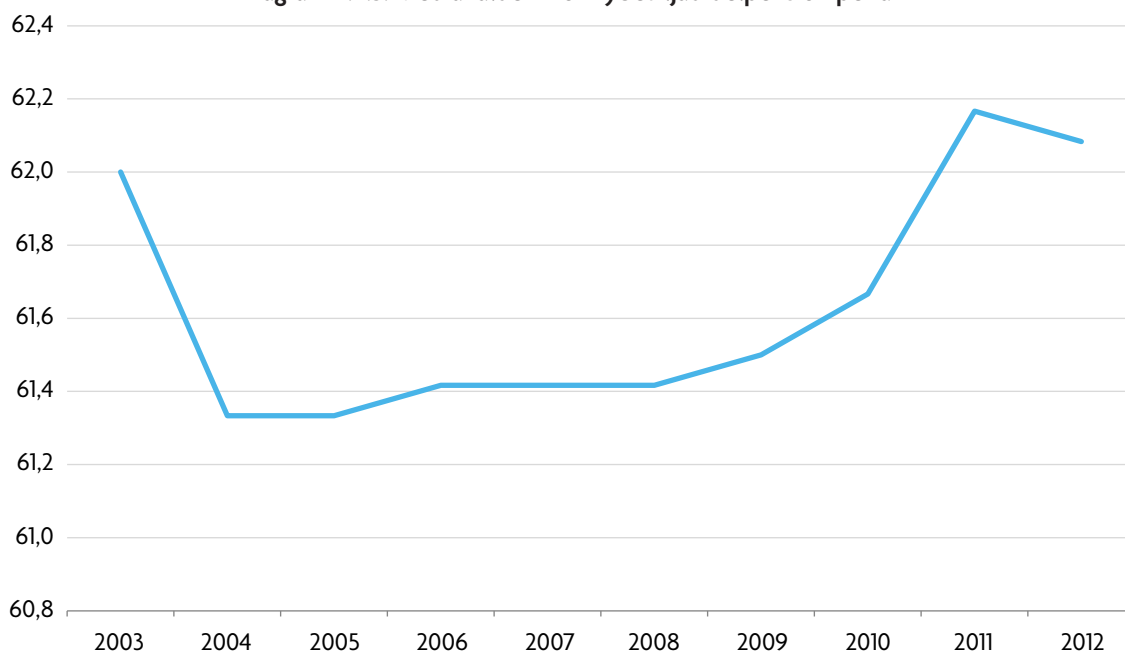
Den totala andelen beviljade delpensioner av antal aktiva 61 till 64 år har ökat något från föregående år, totalt med 0,2 procentenheter från 21,1 procent till 21,3 procent.

Diagram 2.4.2: Andel personer med delpension av antal aktiva 61 till 64 år per år

2007 hade var fjärde anställd i åldern 61 till 64 år en beviljad delpension och 2012 hade drygt var femte anställd en beviljad delpension i denna åldersgrupp.

Diagram 2.4.3: Medianåldern för nybeviljad delpension per år

Delpension kan beviljas från 61 år och sedan 2003, då delpensionsavtalet började gälla, har åldern vid beviljandetidpunkten förändrats. Första året 2003, då det verkade finnas ett ackumulerat behov av delpension, var medianåldern relativt hög om man jämför med åren närmast efter. Från 2004 till 2011 höjdes medianåldern med elva månader från 61 år 3 månader till 62 år 2 månader. Under det senaste året har medianåldern däremot sänkts med en månad.

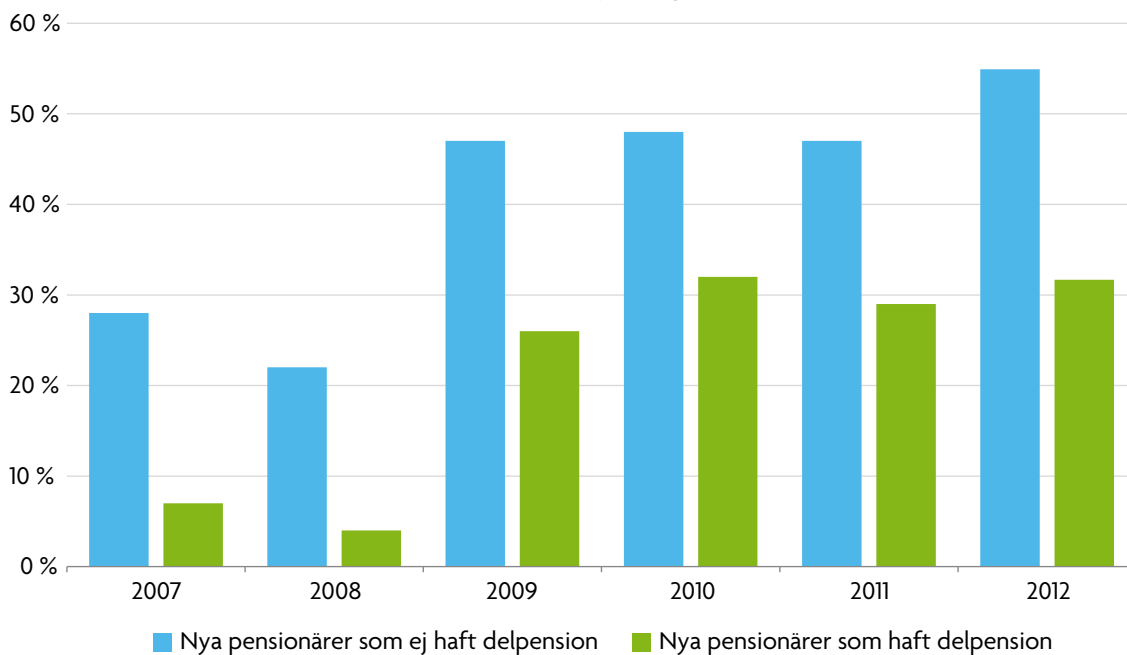
När det gäller åldern vid beviljande av delpension med omfattning mindre än 50 procent är medianen 62 år och för delpension med omfattning 50 procent är medianen 63 år det vill säga att individen är äldre vid beviljande av delpension med omfattning 50 procent än vid beviljande av delpension med lägre omfattning.

Tabell 2.4.2: Andel nybeviljade ålderspensioner 2012 med eller utan beviljad delpension

	Nya pensionärer som ej haft delpension	Nya pensionärer som haft delpension	Nya pensionärer 1998-2002
61 - 64 år	20 %	28 %	23 %
65-års månaden	25 %	40 %	68 %
Efter 65-års månaden	55 %	32 %	9 %
Totalt	100 %	100 %	100 %

Sedan delpensionsavtalet infördes 2003 är det för första gången en större andel som avgått med ålderspension i förtid om de haft delpension i jämförelse med de som inte haft delpension. Av de som inte haft en beviljad delpension har drygt varannan avgått efter 65-års månaden till skillnad mot de som haft en beviljad delpension där knappt var tredje avgått efter 65-års månaden.

Diagram 2.4.4: Andel nya pensionärer per år, som avgått efter 65-års månaden, med eller utan beviljad delpension

Andelen nya pensionärer som avgått efter 65-års månaden har ökat och framförallt sedan 2008. Detta gäller oavsett om de haft delpension före 65 år eller inte haft någon delpension. I gruppen som inte haft delpension har andelen ökat med 33 procentenheter mellan 2008 till 2012, från 22 procent till 55 procent. I gruppen som haft delpension före 65 år har andelen ökat under denna period med 28 procentenheter, från fyra procent till 32 procent. Det vill säga av alla nya pensionärer 2012, som inte haft någon beviljad delpension före 65 år, avgick drygt varannan efter 65-års månaden medan den gruppen som haft delpension före 65 år avgick knappt var tredje efter 65-års månaden.

3. Medianålder vid pensionering

I detta avsnitt ingår förmånerna ålderspension, pensionsersättning, särskild pensionsersättning och beviljad sjukpension med omfattning 100 procent. Kvinnorna har sedan år 1998 till 2007 haft en högre medianålder vid pensionering än vad männen har haft. Från 2008 och framåt har medianåldern varit densamma för män och kvinnor det vill säga 65 år.

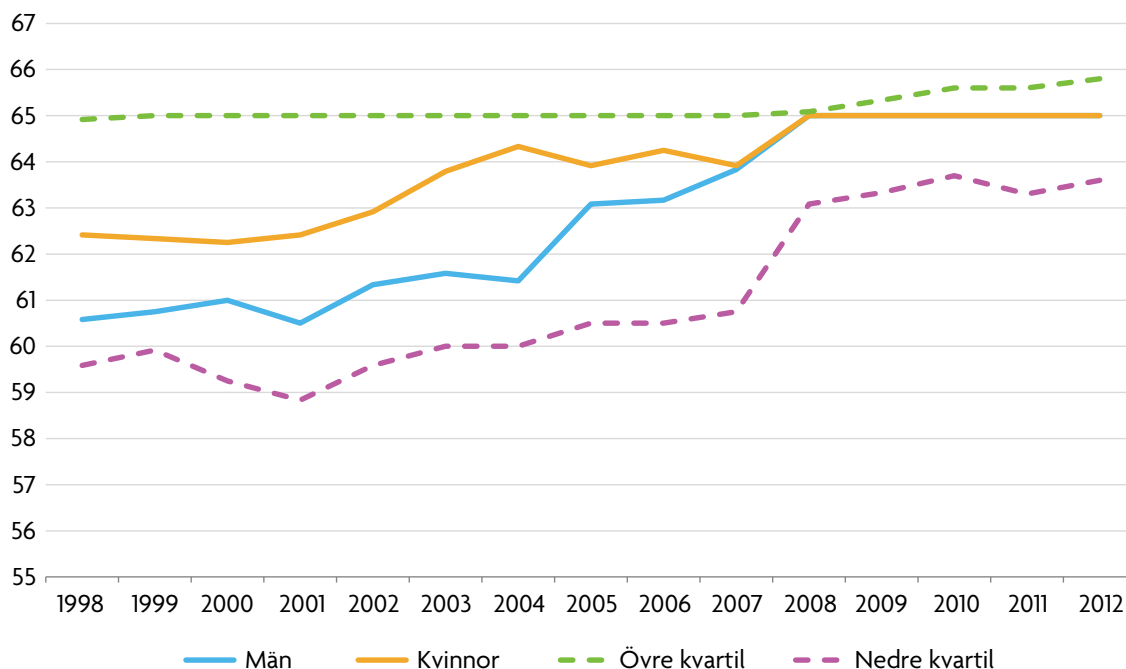
Tabell 3.1: Medianåldern för statsanställdas pensionsavgångar per förmån och år

Män	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ålderspension	65 år	65 år	65 år	65 år	65 år	65 år
Pensionsersättning	60 år 5 mån	62 år 6 mån	62 år 5 mån	62 år 7 mån	62 år 7 mån	62 år 1 mån
Sjukpension	60 år 3 mån	59 år 11 mån	59 år 1 mån	57 år 11 mån	58 år 9 mån	59 år 6 mån
Totalt	63 år 10 mån	65 år	65 år	65 år	65 år	65 år
Avgått med ålderspension	65 %	83 %	85 %	90 %	88 %	92 %
Kvinnor	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ålderspension	65 år	65 år	65 år	65 år	65 år	65 år
Pensionsersättning	61 år 3 mån	62 år 11 mån	62 år 11 mån	62 år 8 mån	62 år 7 mån	62 år 3 mån
Sjukpension	59 år 9 mån	59 år 8 mån	59 år 5 mån	57 år 3 mån	57 år 9 mån	58 år 5 mån
Totalt	63 år 11 mån	65 år	65 år	65 år	65 år	65 år
Avgått med ålderspension	73 %	79 %	81 %	84 %	87 %	92 %

Av dessa uppräknade pensionsförmåner så avgick 2012 nästan alla med ålderspension (92 %) och andelen som avgår med ålderspension har ökat för varje år som gått. 2007 var denna andel 69 procent och har alltså ökat till 92 procent, vilket är en ökning med 23 procentenheter.

Förmånerna sjukpension och pensionsersättning innebär att man avgår före 65 årsmånaden medan ålderspensionen kan vara före, under eller efter 65 årsmånaden. Sjukpension kan beviljas med lägre omfattning än 100 procent och de ingår inte i detta avsnitt.

Diagram 3.1: Medianåldern för statsanställdas pensionsavgångar

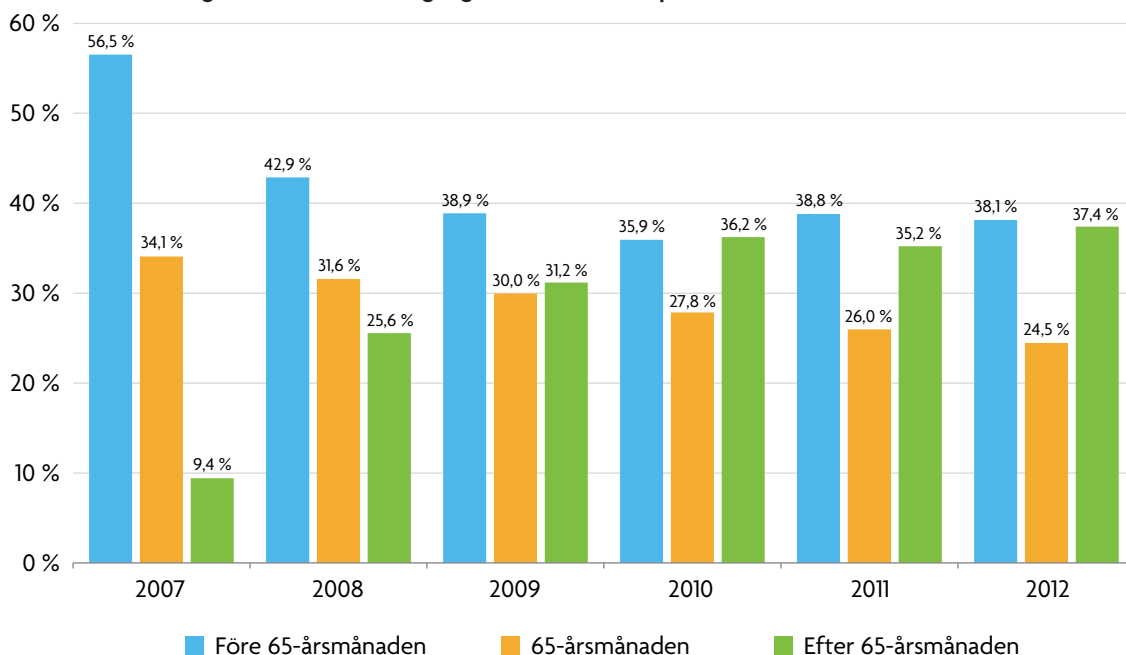

Medianåldern för statsförvaltningens pensionsavgångar över åren visas i ovanstående diagram. I diagrammet framgår att skillnaden mellan könen var störst 2004. De två streckade linjerna visar den ålder där 25 procent är yngre än (nedre kvartilen) respektive 25 procent är äldre än (övre kvartilen) de övriga 75 procenten vid pensionsavgången.

När det gäller nedre kvartilen för dessa pensionsavgångar var 25 procent yngre än 60 år och 9 månader år 2007 och år 2012 var 25 procent yngre än 63 år och 7 månader vid pensionsavgången. För 2012 innebär det att 75 procent var äldre än 63 år och 7 månader vid avgången.

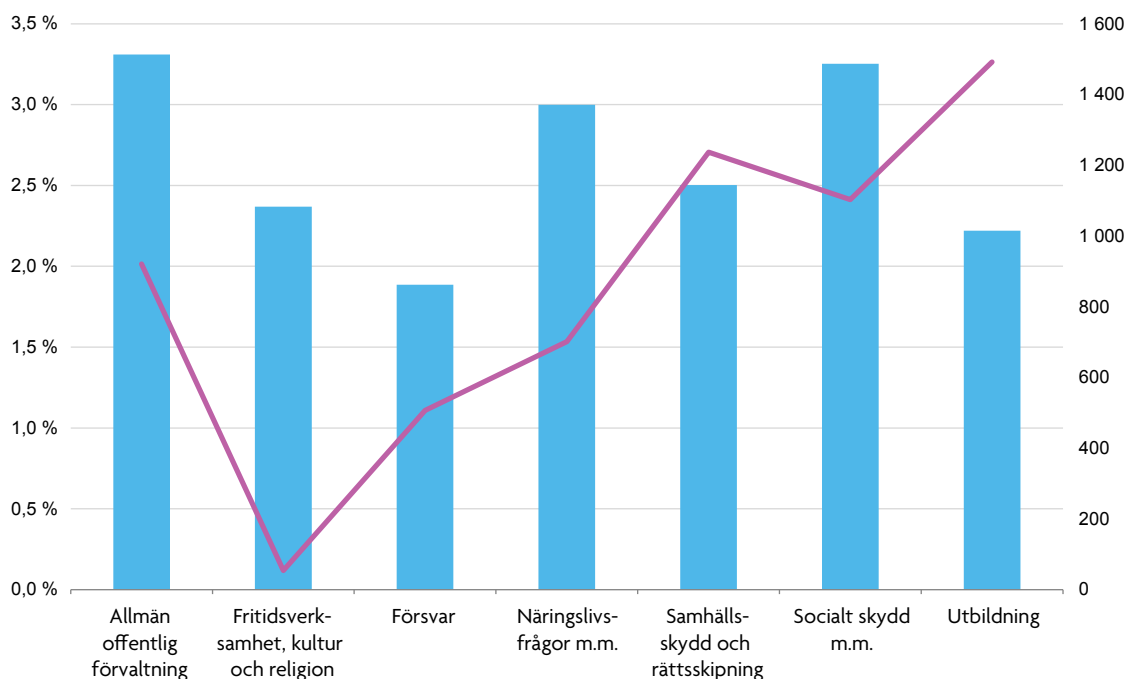
Det som inte syns när det gäller medianlinjen är att det blir fler och fler som går vid en senare tidpunkt vilket kan visas med den övre kvartilen. 2012 var 25 procent äldre än 65 år och 10 månader vid pensionsavgången.

Diagram 3.2: Pensionsavgångar före, under respektive efter 65-års månaden

De senaste åren har medianåldern för pensionsavgångarna varit 65 år, det vill säga att hälften av dem som avgick med sjukpension, pensionsersättning eller ålderspension var yngre än 65 år och hälften var äldre än 65 år. I diagrammet ovan kan man utläsa att det är något färre som avgått före 65 år 2012 än vad det var 2011. Däremot är det en större andel som avgått efter 65 år än tidigare år.

Diagram 3.3: Pensionsavgångar 2012 inom respektive Cofog-grupp

Staplarna i diagram 3.3 visar andelen pensionsavgångar i förhållande till antal aktiva inom respektive Cofog-grupp och linjen visar antal pensionsavgångar. Andelen pensionsavgångar är högst inom allmän offentlig förvaltning och lägst inom försvar. Däremot är det flest antal pensionsavgångar inom utbildning.

4. Anställda och beviljade ålderspensioner för 67 år eller äldre

Fr.o.m. den 1 september 2001 har arbetstagare, genom en tvingande regel i lagen om anställningsskydd (LAS), rätt men inte skyldighet att stanna kvar i sin anställning till utgången av den månad då han eller hon fyller 67 år. Att en arbetstagare är skyldig att avgå vid nämnda ålder regleras i 11 kap. 1 § Allmänt löne- och förmånsavtal (ALFA). En arbetsgivare kan medge att en arbetstagare får vara kvar i anställning efter 67 år.

Enligt 5 § i lagen om anställningsskydd (LAS) får avtal om tidsbegränsad anställning träffas när arbetstagaren har fyllt 67 år.

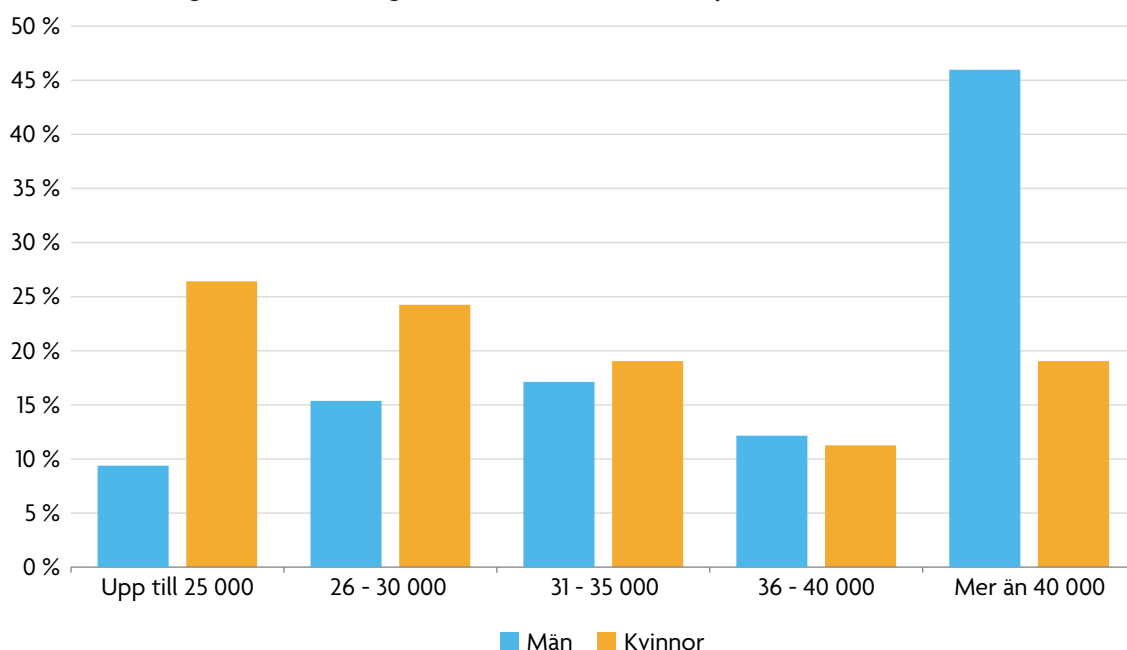
Antalet anställda som är fyllda 67 år eller äldre ökar för varje år. Dessa redovisade individer kan ha varit anställda under en del av året och sedan avgått i ålderspension eller varit anställd hela året. De flesta av dessa har eller har haft en heltidstjänst.

Tabell 4.1: Antal anställda som är 67 år eller äldre

År	Kvinnor	Män	Summa
2007	196	343	539
2008	202	451	653
2009	299	506	805
2010	383	679	1 062
2011	462	683	1 145
2012	488	761	1 249
Förändring från föregående år	+5,6 %	+11,4 %	+9,1 %

Det är fler män än kvinnor som är anställda vid 67 år eller därefter men kvinnorna har den största procentuella ökningen (149 procent) mellan åren 2007 och 2012. Mer än hälften av kvinnorna och knappt hälften av männen tillhör Cofog-gruppen utbildning av anställda som är 67 år eller äldre 2012.

Diagram 4.1: Fördelning av anställda 67 år eller äldre per löneintervall och kön

Av de som var anställda 2012 vid fyllda 67 år eller därefter hade var femte kvinna och nästan varannan man en månadslön på mer än 40 000 kronor. Hälften av kvinnorna hade en månadslön lägre än 31 000 kronor och drygt hälften av männen hade en månadslön lägre än 40 000 kronor.

Av dessa som var aktiva 2012 i åldern 67 år eller äldre har 76 procent beviljats en ålderspension under året. De flesta av dessa beviljade ålderspensioner började betalas ut månaden efter att de fyllde 67 år det vill säga att de stannade så länge som de hade rätt till enligt lag.

Tabell 4.2: Antal beviljade ålderspensioner för 67 år eller äldre

År	Kvinnor	Män	Summa
2007	162	266	428
2008	168	338	506
2009	241	446	687
2010	283	539	822
2011	350	527	877
2012	374	578	952
Forändring från föregående år	+7 %	+10 %	+9 %

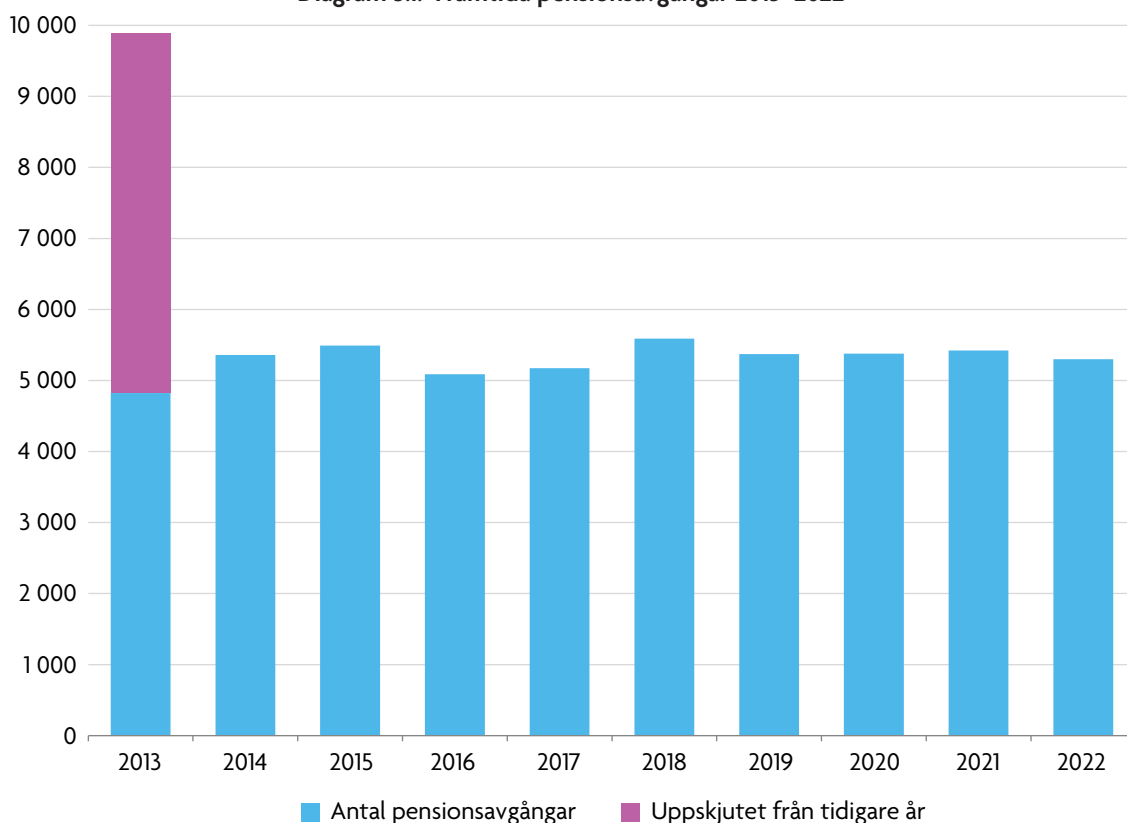
Av de som tog ut sin ålderspension 2012, i denna åldersgrupp, var det 12 procent som har haft en beviljad delpension före 65 år vilket är lika stor andel som föregående år.

5. Framtida pensionsavgångar

Underlaget för beräkningar i detta avsnitt är baserat på de individer som var anställda inom statsförvaltningen per den 31 december 2012. För dessa anställda har SPV uppgift om deras pensionsåldrar och om de eventuellt har rätt att gå före 65 år enligt övergångsbestämmelser. De framtida pensionsavgångarna är beräknade under följande antaganden:

- Den anställde avgår vid den ordinarie pensionsåldern eller vid den tidigaste tidpunkten som är möjlig enligt exempelvis övergångsbestämmelser (öb).
- Om den anställde har dubbla anställningar med olika pensionsåldrar sker avgången vid den tidigast möjliga tidpunkten.
- Om den anställde redan har uppnått pensionsåldern eller öb-åldern och fortfarande är anställd så antar vi att avgången sker under nästa år 2013

Diagram 5.1: Framtida pensionsavgångar 2013–2022

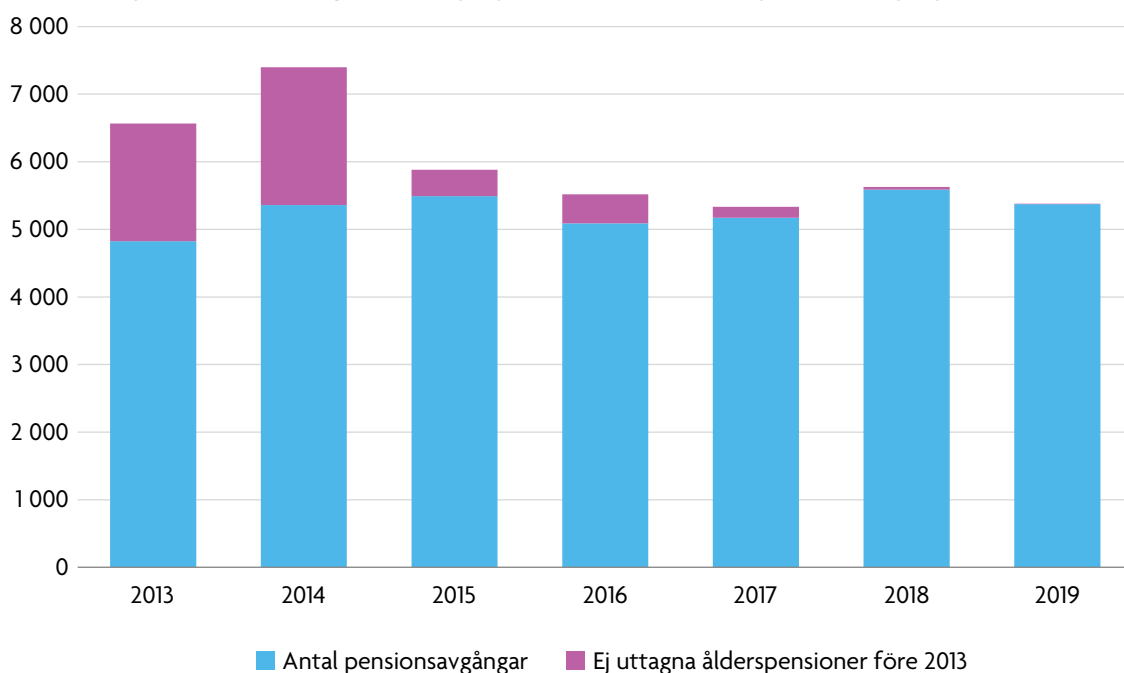

Av dem som uppnådde sin pensionsålder eller hade rätt att avgå med ålderspension före 65 år enligt övergångsbestämmelser under 2012, var det cirka 2 600 (53 %) som valde att inte ta ut sin ålderspension. Den röda stapeln visar antal individer som har uppnått sin pensionsålder senast 2012, men ännu inte gått i ålderspension. Det uppskjutna uttaget av ålderspensionen har ökat för varje år.

Det är drygt 5 000 individer som har uppnått sin pensionsålder eller öb-ålder vid ingången av 2013 men som fortfarande inte tagit ut sin ålderspension. Enligt lag har du rätt att arbeta kvar hos din arbetsgivare tills du är 67 år och under 2013 kommer cirka 1 600 av de aktiva att bli 67 år eller äldre.

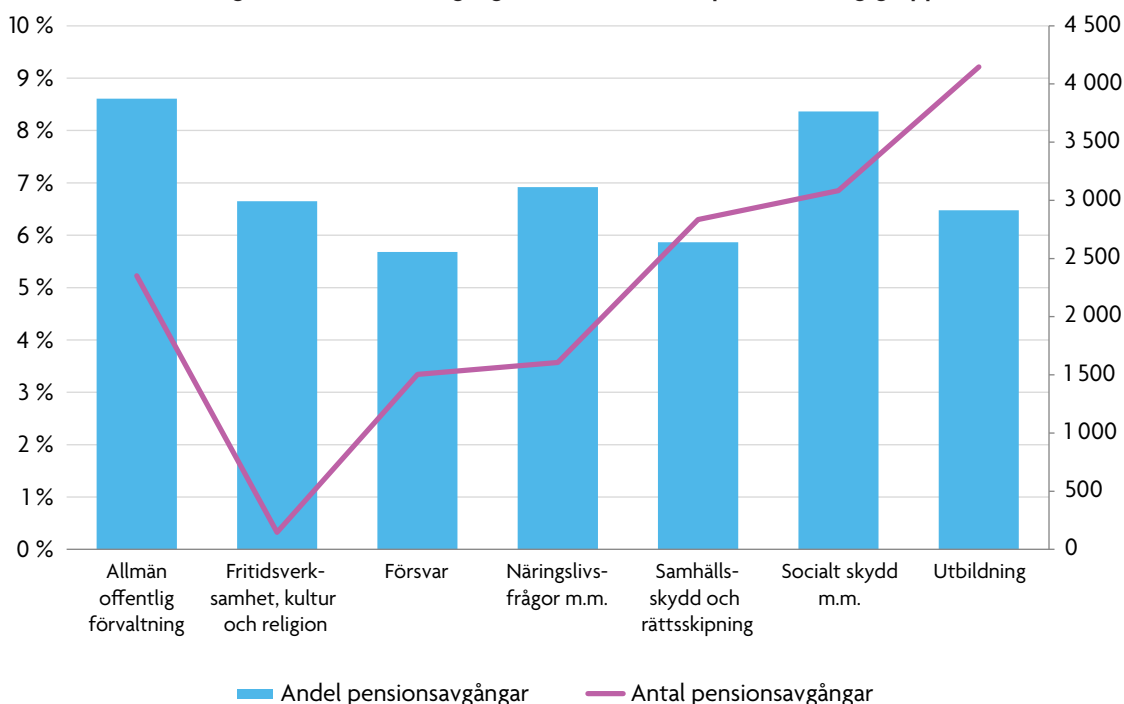
Om man antar att de 5 000 som inte tagit ut sin ålderspension vid utgången av 2012 avgår vid fyllda 67 år så ser fördelningen av framtida pensionsavgångar ut enligt följande diagram.

Diagram 5.2: Framtida pensionsavgångar 2013 - 2019 med antagande om avgång vid 67 år

Under de två första åren 2013 och 2014 tillkommer det cirka 2 000 per år av framtida pensionsavgångar om man antar att de som inte tagit ut den före 2013 avgår vid 67 årsålder samt att de som är äldre än 67 år avgår under 2013.

Diagram 5.3: Pensionsavgångar 2013–2015 för respektive Cofog-grupp

Staplarna i diagram 5.3 visar andelen pensionsavgångar i förhållande till antal aktiva och linjen visar antal pensionsavgångar.

De kommande tre åren är det knappt 16 000 som uppnår sin pensionsålder inklusive dem som har rätt att avgå med ålderspension före 65 år enligt övergångsbestämmelser.

Inom allmän offentlig förvaltning förväntas knappt nio procent, 2 300 stycken, av de aktiva att gå i pension inom de kommande tre åren. Försvaret har den lägsta andelen av förväntade pensionsavgångar medan arbetsgivarna inom utbildning har de flesta i absoluta tal, drygt 4 000 stycken.